

כף רגל סוסנית - קלאבפוט - דף הסבר

דף הסבר זה עוסק בבעיה שכיחה בכף הרגל שמכונה בדרך כלל Clubfoot ("רגל בצורת אלה" או קלאבפוט) או בשם העברי - כף רגל סוסנית.

הבעיה הזו שכיחה למדי בקרב ילודים ויש לה דרגות חומרה שונות, ממצב קל יחסית בו האצבעות נוטות לכוון המרכז וכף הרגל מעוגלת מעט ועד למצב הקשה בו כף הרגל מפותלת ומעוותת. ההסבר מוגש על ידי צוותי המחלקה לאורתופדיה ומחלקת היילודים במרכז הרפואי שערי צדק לצורך הבנת הטיפול שיוצע לתינוק.

עיוות קלאבפוט בכפות הרגליים אינו נדיר אך הוא ניתן לטיפול ומאפשר הליכה. הילוד יזדקק לטיפול ומעקב אך מצבו יוטב עם הזמן והילד יגיע לשלב ההליכה כשכף רגלו התייצבה ומאפשרת שימוש בנעל רגילה.

עם זאת, יש להבין כי העיוות הוא סימן לפגיעה ניכרת. זה אינו ביטוי חיכוני בלבד אלא מום שכולל את השוק וכף הרגל. מדובר בעיוותים רבים לאורך הגפה שלא נוכל לפרט כאן, אבל חשוב להדגיש שללא מעקב וטיפול מקצועי ורציף, יכולה להתהוות הפרעה קשה להתפתחות כף הרגל. המצב אינו נעצר ביום הלידה אלא מתקדם ומחמיר לעיתים גם בתוך תקופת הטיפול.

ככל הידוע היום, העיוותים מתחילים מפעילות לקויה של העצבים והשרירים ומשפיעים גם על בניית העצמות ומבנה המפרקים. איננו יודעים כיום לרפא את הפגיעה בשריר אשר גרמה למצב זה, אך אנחנו יכולים להשפיע על צמיחה תקינה של העצמות והמפרקים, ולשמר תנועה טובה שלהם.

בעבר חלק ניכר של הטיפול היה מבוסס על ניתוחים בכפות הרגליים. כיום רובו של הטיפול מבוצע על ידי מניפולציה וגבסים סדרתיים (מבצעים מתיחה של כף הרגל לכיוון מסוים ומניחים גבסים אשר מוחלפים כל שבוע-שבועיים). בכך נמנע ברוב המקרים הצורך בניתוח, למעט ניתוח קטן שבו מאריכים את הגיד האחורי של הקרסול (שמכונה "גיד אכילס"). הטיפול בו אנחנו נוקטים פותח על ידי פרופ' איגנציו פונסטי (Ignacio Ponseti) מאוניברסיטת איווה בארה"ב והוא מקובל מאד בארץ ובעולם. ניתן לקרוא לעומק על השיטה, המפתח שלה, והניסיון העולמי ביישום השיטה במגוון אתרים, חלקם רשומים למטה.

מטרת הטיפול

השגת מבנה תקין של כף הרגל כך שהתינוק יוכל להתחיל ללכת בלי הפרעות במועד ובהמשך להשתמש בנעליים רגילות.

פרוטוקול הטיפול

1. התחלת הטיפול תכלול מניפולציה של כף הרגל והנחת גבסים מסומך ללידה.
2. מניפולציה וגבס מחדש כל שבוע/שבועיים למשך 5-8 שבועות. את הגבס אנו ממליצים להוריד בבית ביום ההגעה למרפאה, על ידי הרטבה במים פושרים עם מעט חומץ (או ממש טבילת הרגליים במים פושרים עם חומץ) ופתיחה הדרגתית של תחבושות הגבס.
3. ביצוע הארכה של גיד אכילס (במרפאה או בחדר הניתוח). מדובר בניתוח מזערי הנדרש כמעט אצל כל המטופלים. בתום ההארכה יונח גבס נוסף שהוא לרוב האחרון בסדרת הגבסים.

4. לאחר הסרת הגבס האחרון נבקש לרכוש מכשיר אחיזה לכף הרגל (Denis-Browne Foot Abduction Brace) .
(Brace) .

למעוניינים לרכוש דרך האינטרנט מכשיר מתקדם יותר, מכשירי Ponseti Clubfoot Brace של חברת מיטצ'ל (ניתנים לרכישה באתר www.mdorthopaedics.com) ושל חברת דובס (ניתנים לרכישה באתר www.dobbsbrace.com) טובים מאוד.

(לעתים יש צורך לסגת בהליך הטיפולי עקב נסיגה בהתקדמות התיקון והחמרת העיוות. במקרה כזה חוזרים לשלב הראשון - סדרת הגבסים, ולעיתים אף יש צורך בהארכה חוזרת של הגיד.)

5. את המכשיר יש להתקין על רגלי התינוק במשך כל היום ברציפות. כשהילד מתחיל ללכת עוברים להתקנה בעת השינה בלבד. השימוש במכשיר הוא מאושיות הטיפול. כל ניסיון לקצר את זמן השימוש בו מביא לנסיגה ותוצאה לקויה.

6. לעתים, במצבים קשים, נדרש ניתוח גדול יותר להשלמת התיקון, וכן בחלק מהמקרים אנו משנים מעט את סדר הטיפול, בעיקר במצבים קלים מאוד או קשים מאוד.

זכרו: לא נוכל להבטיח כי לא יתעוררו סיבוכים במשך הטיפול ויתכן שהטיפול לא ישיג את מלוא מטרתו והתינוק יזדקק בכל זאת לניתוח. הטיפול ממושך ודורש הבנה ונכונות למאמץ מצד ההורים. עם זאת המאמץ משתלם. הטיפול בכף רגל סוסנית אצל ילד מבוגר יותר או אצל אדם מבוגר מסובך הרבה יותר ואינו יכול להביא לריפוי מלא.

מידע נוסף

באתר של ארגון HELP (www.global-help.org) תמצאו מגוון חומרים על קלאבפוט ועל תחומים רפואיים רבים אחרים.

הקלידו Ponseti או Ponseti Method במנועי החיפוש ותקבלו מגוון אתרים בנושא וביניהם עמותות הורים המציעות מידע רב על השיטה.

במספר פורטלים ישראלים, כגון תפוז ו-וואלה!, מתקיימים פורומים ערים של הורים לילדים עם בעיות בריאות וניתן לדון עם "בעלי ניסיון" על כל הסוגיות והחששות הקשורות בבעיה זו.